

ΓΝΩΣΤΑ ΚΑΙ ΑΓΝΩΣΤΑ

Γράφει ο Αντώνης Αμπατζής → ampandonis@gmail.com

D-Day: 6η Ιουνίου 1944

«Το περασμένο Σάββατο 6 Ιουνίου για πάρα πολλούς από εμάς ήταν μία συνθησιμένη μέρα. Προετοιμαζόμασταν για το τριήμερο και τα γενέθλια της βασίλισσας και όλοι έτρεχαν για τα ψώνια της τελευταίας στιγμής. Κατά τα άλλα, τα παιδιά θα έπρεπε να πάνε στα σπόρ και σε ότι άλλες δραστηριότητες είχαν για εκείνη την ημέρα. Πολλοί ήταν αυτοί που δούλευαν και δεν είχαν την όρεξη για κάτι το διαφορετικό εκτός από την ξεκούραση. Η γραμμικότητα του χρόνου για κάποιον που ζεί στην Αυστραλία και η δικαιολογία της απόστασης κάνει τον πληθυσμό αποστασιοποιημένο από πολλά πράγματα. Ίσως βέβαια και να μην είναι μόνο αυτή η δικαιολογία. Και όμως το περασμένο Σάββατο ήταν μία σημαντική ημερομηνία.

Αλλά ας πάμε να δούμε τα γεγονότα: Πριν από 71 χρόνια τα συμμαχικά στρατεύματα αποβίβασταν στην Νορμανδία. Ήταν η αρχή του τέλους για τον Χίτλερ και τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο αλλά και μια κορυφαία στιγμή στην ευρωπαϊκή ιστορία. Η 6η Ιουνίου 1944 έμεινε στην ιστορία ως «D-Day». Έαν το «D» είναι το αρχικό για την αγγλική λέξη day που σημαίνει ημέρα ή για την λέξη decision που σημαίνει απόφαση δεν είναι σαφές. Απολύτως ξεκάθαρο πάντως είναι ότι την ημέρα εκείνη άνοιξε ένα δεύτερο μέτωπο κατά του Χίτλερ και η απόβαση των συμμάχων στην Νορμανδία σήμανε το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου.

Επιχείρηση «Overlord»

Αυτή είναι η κωδική ονομασία της στρατιωτικής επιχείρησης των συμμάχων. Κωδικές ονομασίες είχαν και οι παραλίες απόβασης: Γιούτα, Ομάχα, Γκολντ, Σουόρντ, Τζούνο. 14 έθνη πήραν μέρος σε αυτή την ιστορική απόβαση. Εκτός από Αμερικανούς, Βρετανούς, Πολωνούς, Καναδούς και Γάλλους, συμμετείχαν ανάμεσα σε άλλους Έλληνες, Τσέχοι και Αυστραλοί. Ανώτατος διοικητής της συμμαχικής επιχείρησης ήταν ο στρατηγός Αϊζενχάουερ, ο οποίος αργότερα έγινε ο 34ος Πρόεδρος των ΗΠΑ. Γύρω στους 160.000 στρατιώτες αποβίβασταν την «D-Day» στη στεριά. Σε πέντε παραλίες επιτέθηκαν στο Τείχος του Ατλαντικού, μια σειρά οχυρωματικών έργων που είχε κατασκευάσει η γερμανική Βέρμαχτ. Οι σύμμαχοι, απροστάτευτοι, έπρεπε πρώτα να πέσουν στο νερό για να φτάσουν στις ακτές: μια αποστολή θανάτου. Οι αλεξιπτωτιστές έμειναν στην ιστορία ως πραγματικοί ήρωες.

Πολλοί λίγοι επέζησαν. Ήταν οι πρώτοι που μέσα στο σκοτάδι πάτησαν εχθρικό πεδίο και κατέλαβαν ζωτικής σημασίας θέσεις. Ακόμα και εάν η απόβαση στη Νορμανδία με πάνω από 1.000 πολεμικά πλοία και 4.200 αρματαγωγά ήταν μια σπουδαία στρατιωτική επιχείρηση, ωστόσο χρειάστηκαν ακόμα έντεκα μήνες μέχρι να τελειώσει ο πόλεμος στην Ευρώπη. Πολλοί από τους στρατιώτες που συμμετείχαν στην D-Day εστάλησαν αργότερα στην Ασία και στον Ειρηνικό, όπου ο πόλεμος τελείωσε τον Σεπτέμβριο του 1945. Περίπου 57.000 στρατιώτες από τις συμμαχικές δυνάμεις σκοτώθηκαν στην επιχείρηση «Overlord». Μετρήθηκαν 155.000 τραυματίες και 18.000 αγνοούμενοι. Από γερμανικής πλευράς υπήρχαν 200.000 νεκροί. Κάθε χρόνο η 6η Ιουνίου είναι ημέρα μνήμης για την απόβαση των συμμάχων στη Νορμανδία. Στους εορτασμούς εκτός από τους αρχηγούς κρατών και κυβερνήσεων συμμετέχουν και βετεράνοι. Και όμως οι Αυστραλοί πολύ λίγα γνωρίζουν για αυτό το σημαντικό γεγονός και κατά συνέπεια το αντιμετωπίζουν και με τον ανάλογο τρόπο. Αλλά ας πάμε να δούμε ποιά ήταν η συμβολή των Αυστραλών στην ιστορική αυτή στιγμή, γιατί είναι σημαντικό να ξέρουμε και εμείς την νεότερη ιστορία αυτής της χώρας.

Η συνεισφορά της Αυστραλίας για τη Μάχη της Νορμανδίας περιλάμβανε την προσφορά της με περισσότερους από 3.000 στρατιωτικό προσωπικό που υπηρετούσε κάτω υπό την βρετανική διοίκηση. Η πλειοψηφία του προσωπικού αυτού ήταν μέλη της Royal Australian Air Force (RAAF), αν και υπήρχε και ένας μικρότερος αριθμός Αυστραλών που υπηρετούσε στο βασιλικό ναυτικό. Τα στρατεύματα αυτά συμμετείχαν επίσης στις μάχες πριν και μετά τις συμμαχικών αποβάσεων στις 6 Ιουνίου 1944. Ενώ όλες οι μονάδες RAAF με έδρα το Ηνωμένο Βασίλειο πήραν μέρος στη μάχη, οι Αυστραλοί σαν σύνολο, ήταν μόνο ένα μικρό μέρος της δύ-

Η στιγμή της απόβασης

Αυστραλοί αεροπόροι της RAAF

ναμης των Συμμάχων.

Οι Αυστραλοί που υποστήριξαν την απόβαση ήταν μεταξύ 2000 και 2500 αεροπόρων που συνέθεταν τις αυστραλιανές αεροπορικές μοίρες μαζί με την βρετανική Royal Air Force, καθώς επίσης και περίπου 500 μέλη του Βασιλικού Ναυτικού της Αυστραλίας που υπηρετούσαν σε πλοία του Βασιλικού Ναυτικού, καθώς και ένα μικρό αριθμό στρατού αξιωματικών και ναυτών του εμπορικού ναυτικού. Οι αυστραλοί στρατιώτες και αεροπόροι έλαβαν επίσης μέρος στις μάχες που ακολούθησαν έως και τον Αύγουστο του 1944. Καθ' όλη την εκστρατεία, οι Αυστραλοί αεροπόροι παρέχεται άμεση υποστήριξη στις επίγειες δυνάμεις των Συμμάχων από την επίθεση γερμανικών στρατιωτικών μονάδων στις γραμμές εφοδιασμού τους. Επίσης το ναυτικό των Αυστραλών υποστήριξε την εκστρατεία από την επίθεση γερμανικών υποβρυχίων και των πλοίων που απειλούσε τις αποβατικές δυνάμεις. Αυστραλοί στρατιώτες έλαβαν επίσης μέρος στην εκστρατεία στην νότιο Γαλλία τον Αύγουστο του 1944, και RAAF συνέχισε να πολεμά σε βάρος των γερμανικών δυνάμεων μέχρι το τέλος του πολέμου Μάιο του 1945. Η συμβολή της Αυστραλίας στις μάχες στη Νορμανδία τμάται σε μνημεία και νεκροταφεία στο Λονδίνο και Νορμανδία.

Συνολικά, 1.177 Αυστραλοί στρατιώτες έχασαν τη ζωή τους στη Δυτική Ευρώπη κατά τη διάρκεια του πολέμου συμπεριλαμβανομένης και της απόβασης στην Νορμανδία. Αυτές οι απώλειες ήταν μεγαλύτερες από

εκείνες που υπέστησαν οι αυστραλιανές δυνάμεις στον Ειρηνικό κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου. 44 Αυστραλοί είναι θαμμένοι στα πολεμικά νεκροταφεία στην περιοχή της Νορμανδίας.

Η πιο πρόσφατη ταφή αυστραλού στρατιώτη στη Νορμανδία πραγματοποιήθηκε τον Απρίλιο του 2011, και αφορούσε τον πιλότο Henry Lacy Σμιθ και κηδεύτηκε στο πολεμικό Νεκροταφείο του Ράνβιλ. Ο Smith πνίγηκε όταν το αεροσκάφος του προσέκρουσε στο ποταμό Ορν στις 11 Ιουνίου του 1944, αλλά το σώμα του δεν ανακτήθηκε μέχρι το Νοέμβριο του 2010.

Όταν οι Γάλλοι άνοιξαν το μουσείο Mémorial de Caen το 1988, στη μνήμη των χωρών που συμμετείχαν στη μάχη, δεν περιλάμβαναν και την αυστραλιανή σημαία. Ο πρώην πιλότος και βετεράνος Colin Leith, έκανε ολοκληρωμένη εκστρατεία για να προστεθεί και η αυστραλιανή σημαία, και αυτό επιτεύχθηκε την 1η Μαΐου 1998. Παρά τις εκδηλώσεις μνήμης, υπάρχει μόνο περιορισμένη ευαισθητοποίηση των σύγχρονων Αυστραλών για το ρόλο της χώρας τους στις μάχες στη Νορμανδία σε αντίθεση με τις εκστρατείες του Ειρηνικού οι οποίες έχουν μια πολύ πιο εξέχουσα θέση στη συλλογική μνήμη για τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο.

Και σύμφωνα με την κα Μαρία Κωσταδοπούλου-Χιλλ συγγραφέα του βιβλίου «Diggers and Greeks» (Έλληνες και Αυστραλοί), η οποία αναφερόμενη στους επετειακούς εορτασμούς που αφορούν την Μάχη της Κρήτης υπογράμμισε ότι δεν είναι πολύ μακριά η μέρα που θα παύσουν να υπάρχουν: «Είναι φανερό ότι η παρουσία των βετεράνων γίνεται όλο και πιο ασθενική και αν δεν υπάρξει ισχυρή στήριξη από την ευρύτερη αυστραλιανή κοινωνία, τις κυβερνήσεις Ελλάδας και Αυστραλίας, δεν θα εορτάζεται πλέον η λαμπρή αυτή επέτειος». Και μάλλον από ότι φαίνεται το ίδιο ακριβώς συμβαίνει και με όλα τα άλλα πολεμικά γεγονότα στα οποία έχουν λάβει μέρος αυστραλιανά στρατεύματα. Μακάρι να μην βγεί προφητική.